מהדורה למורה – שאלה 5 – "ליבי במזרח": תרגול תשובה (חנ״מ)

דף התרגול מלמד לענות על השאלה בנוסח בגרות צעד אחר צעד: פירוק השאלה, תכנון, טענה–ביסוס–הסבר–סיכום, ובדיקת תשובה חלשה לפי המחוון. מומלץ לעבוד עם עמוד השאלה באתר ועם עמוד היצירה "ליבי במזרח".

מסלול חנ״מ: גרסת חנ״מ: פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בכל שאלה, מחסן מילים להשלמות, גופן גדול ושורות רחבות. להקריא בקול, בלי הגבלת זמן, לאפשר מענה בעל־פה. אחרי שתי טעויות לתת רמז מכוון (לא את התשובה).

מפתח תשובות

#	שאלה	תשובה / כיוון
1	מה השאלה מבקשת מכם לעשות?	א – להסביר כיצד הניגודים מבטאים את מצבו הנפשי של הדובר, ומהי ההכרעה בסוף השיר
2	כמה ניגודים כדאי לבחור ולנתח בתשובה?	ב – שניים לפחות
3	מספיק לכתוב "יש בשיר ניגודים", בלי להסביר מה כל ניגוד מבטא.	לא נכון – צריך להסביר איזה רגש או מצב כל ניגוד מבטא.
4	מספרו את שלבי כתיבת התשובה לפי הסדר.	הסדר הנכון: ד → ה → ג → ב → א
5	התאימו בין הראיה מהיצירה לבין מה שהיא מוכיחה.	1–ב, 2–א, 3–ד, 4–ג

#	שאלה	תשובה / כיוון
6	כתבו משפט טענה משלכם, שעונה בדיוק על השאלה.	השיר בנוי כולו על ניגודים, והם ממחישים נפש קרועה: הגוף בספרד והלב בציון. בסוף השיר הקרע מוכרע – הדובר מוכן לוותר על כל טוב ספרד כדי לראות את עפר המקדש החרב.
7	ענו על שאלה 5: הסבירו כיצד הניגודים בשיר "ליבי במזרח" מבטאים את מצבו הנפשי של הדובר, ומהי ההכרעה שבסוף השיר.	טענה: הניגודים ממחישים קרע, והסיום מכריע לטובת ציון. ביסוס: לב/גוף, מזרח/מערב, חבל/כבל, קל/יקר (ציטוט קצר). הסבר: כל ניגוד מגביר את הקרע; שאלות רטוריות ← קביעה. המחוון (25 נק׳): טענה 5, ביסוס 8, הסבר 7, מושגים 3, מבנה ולשון 2.

כרטיס יציאה – כיוון

טענה ← ביסוס ← הסבר ← סיכום. ניגוד: לב/גוף, מזרח/מערב, קל/יקר – מבטא קרע וגעגוע.

לוודא

- נוסח השורות בדף בלי ניקוד – לוודא מול המקראה.

הדף מתאים לעמוד "שאלה 5 – "ליבי במזרח": תרגול תשובה" באתר. יצרה: רוית ראש בן ישי

שאלה 5 – "ליבי במזרח": תרגול תשובה – דף התלמיד/ה

מסלול: חנ״מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

אפשר לבקש מהמורה להקריא כל שאלה. אין הגבלת זמן. מותר לענות בעל־פה או לסמן.

חלק א׳ – מפרקים את השאלה

קראו את השאלה. סמנו תשובה אחת.

1. מה השאלה מבקשת מכם לעשות?

א) להסביר כיצד הניגודים מבטאים את מצבו הנפשי של הדובר, ומהי ההכרעה בסוף השיר

ב) לכתוב את קורות חייו של המשורר ג) לתאר את ספרד

2. כמה ניגודים כדאי לבחור ולנתח בתשובה?

א) אחד בלבד ב) שניים לפחות ג) אף אחד – מספיק לסכם

3. מספיק לכתוב "יש בשיר ניגודים", בלי להסביר מה כל ניגוד מבטא. ◯ **נכון** ◯ **לא נכון**

חלק ב׳ – מתכננים את התשובה

סדרו, חברו בקו, מיינו.

4. מספרו את שלבי כתיבת התשובה לפי הסדר.

	שלב	מספר בסדר (1, 2, 3...)
א	סכמו: מה השיר אומר על געגוע וזהות?	
ב	הראו את המעבר משאלות להכרעה בבית האחרון	
ג	הסבירו: איזה רגש כל ניגוד מבטא?	
ד	טענה: "השיר בנוי על ניגודים המבטאים..."	
ה	בחרו שני ניגודים – צטטו מילים ספורות מכל אחד	

5. התאימו בין הראיה מהיצירה לבין מה שהיא מוכיחה.

#		האות שלי		התאמה
1	"לבי במזרח ואנכי בסוף מערב"	____	א	הקרע מוציא את הטעם מן היומיום
2	"איך אטעמה את אשר אוכל"	____	ב	לב מול גוף – מרחק שהוא גם נפשי
3	"ציון בחבל אדום ואני בכבל ערב"	____	ג	הכרעה ערכית: עפר המקדש יקר מכל טוב ספרד
4	"יקל בעיני... יקר בעיני"	____	ד	גם ציון וגם הדובר כבולים בשלטון זר

חלק ג׳ – כותבים ובודקים

כתבו משפטים מלאים. השתמשו בפתיחי משפטים: "הדבר מראה ש...", "לכן...".

6. כתבו משפט טענה משלכם, שעונה בדיוק על השאלה.

7. ענו על שאלה 5: הסבירו כיצד הניגודים בשיר "ליבי במזרח" מבטאים את מצבו הנפשי של הדובר, ומהי ההכרעה שבסוף השיר.

כרטיס יציאה

1. מהם ארבעת חלקי התשובה, לפי הסדר?

2. כתבו ניגוד אחד מהשיר ומה הוא מבטא.